1848. N°. 9[illegible]

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

WOENSDAG, 2 AUGUSTUS.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 1 Augustus.

Men verneemt dat de Heer Mr. Dirk Donker Curtius dringend zijn ontslag gevraagd heeft. Pogingen, van verschillende zijden, om hem van besluit te doen veranderen, zijn vruchteloos. Het schijnt het werk der Eerste Kamer te zijn. Men verzekert dat deze redenen, breeder ontwikkeld, spoedig officieel openbaar zullen worden gemaakt.

De anti-geeselwet is zoo men zegt met *elf* tegen *zeven* stemmen verworpen. Onder de redenaars tegen dat ontwerp moet hebben behoord de Heer van Rappard die het breedvoerig zou hebben bestreden, doch zich van de behandeling van, en stemming over het mede *verworpen* ontwerp, nopens de niet-aanvulling van Raadsheersplaatsen, heeft onthouden.

— De Minister van Marine en Kolonien, *ad interim* zal op den 7den dezer de leverancie van 600 stuks wollen dekens aanbesteden.

— Op het jaarlijksch examen der kweekelingen van 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht, is onder anderen, tot veearts voor Zuid-Holland bevorderd E. C. van Staden.

's GRAVENHAGE, 1 Augustus.

H. M. is den 29sten Julij over Amsterdam naar Gelderland vertrokken, om op den huize Enghuizen, onder Hummelo, van den Baron van Heeckeren eenigen tijd door te brengen.

— Men verneemt, dat Z. K. H. Prins Frederik onlangs *f* 500 aan den Burgemeester dezer Residentie heeft doen toekomen, voor de commissie tot het verschaffen van werk aan de ambachtslieden, gedurende den zomer.

— De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft in hare zitting van gisteren, na langdurige beraadslagingen, *verworpen*: 1°. het ontwerp van wet, tot afschaffing van geeseling en brandmerk, en 2°. dat tot het niet vervullen van vacatures in de Provinciale Geregtshoven.

Daarentegen heeft zij *aangenomen*: 1°. het ontwerp tot het verleenen eener buitengewone geldelijke bijdrage aan de Maatschappij van Weldadigheid; 2°. dat tot regeling en opheffing der fondsen voor kwade posten voor de personele belasting en het patentregt; 3°. dat tot aanvulling der baten en lasten van den achterstand over 1840 en vroeger, en 4°. dat tot regeling van het fonds, voortspruitende uit den verkoop van domenen.

— Men verneemt dat gisteren morgen bij de Tweede Kamer ingekomen zijn de antwoorden der Regering op de bedenkingen in de Afdeelingen gemaakt, over de 12 ontwerpen van wet tot wijziging der Grondwet; wij haasten ons nog in dit nommer hoofdzakelijk de algemeene beschouwingen mede te deelen.

De Regering heeft met bijzonder genoegen uit het Voorloopig Verslag gezien, dat er inderdaad, zoo als trouwens wel te verwachten was, bij de Kamer geen ander doel bestaat, dan bij de R., om namelijk gematigde wenschen te bevredigen en alle uitersten te vermijden. Zij zoude dadelijk tot de behandeling der vijf hoofdpunten overgaan, ware het niet dat men van de zijde der Kamer terugkomt op de beweegreden, welke de R. geleid heeft om de verklaring der Kamer van den 16den Maart niet uitsluitend tot grondslag der herziening te nemen.

Hoe weinig parlementair het ook moge zijn, kan men hier niet nalaten den persoon des Konings te vermelden, omdat Hij het is geweest, die, in aanmerking nemende welke spanning het vooruitzigt eener grondwetsherziening reeds vroeger had te weeg gebragt, welke uiteenloopende gevoelens ten dien aanzien waren geopenbaard, welke verwachtingen daaromtrent bij de natie werden gekoesterd, en van hoeveel belang het was, dat men niet stil kon blijven staan alleen bij de denkbeelden door een deel der wetgeving geuit, waarop eene andere deel [illegible] niet, was gehoord, en waaromtrent Hij zelf, als hoofd van den Staat, in het belang van zijn volk, met alle vrijheid zoodanige voorstellen moest kunnen doen, als Hij in de gegevene omstandigheden noodzakelijk oordeelde.

Het is dat regt des Konings, zijn pligt als eerste beschermer van aller belangen, die Hem bewogen hebben den weg te bewandelen, welke hij is ingeslagen, en die thans, bij het gematigde onderzoek, waarvan ook de Kamer in haar Verslag een blijk heeft gegeven, tot eene voldoende oplossing kan leiden.

Het is hier de plaats, ook met een woord te gewagen van eene afzonderlijke nota, door een der leden bij het verslag gevoegd, waarbij eene dubbele herziening wordt aanbevolen, éène waarvan deze Kamer den eersten grondslag zou moeten leggen en éène meer uitgebreide, welke aan eene geheel nieuwe Kamer zoude moeten worden voorgedragen.

Het is niet te ontkennen, dat de redenen, bij die nota ontwikkeld, gewigtig zijn en met veel beleid zijn aangedrongen.

De R. moet echter ten dezen aanzien terugkomen op hetgeen zij reeds bij de memorie van toelichting heeft gezegd, dat men vooral in de tegenwoordige tijden zich er bijzonder aan moet hechten om den wettelijken toestand van zaken krachtig te handhaven, en de vertegenwoordiging, zoo als die bestaat, haar daarin behoort behulpzaam te zijn, tot eene nieuwe orde van zaken.

Dit nu zou zeer moeijelijk zijn geweest bij eene gedeeltelijke herziening van overgang. Het zoude daarbij ligtelijk noodzakelijk zijn geoordeeld om de wijze der tweede herziening te regelen op eenen al te lossen voet, welke in het vervolg de te maken Grondwet aan al te gemakkelijke herziening zoude blootstellen. Het geheele voorstel zoude als eene ontduiking der voorschriften van art. 227 der Grondwet kunnen worden aangemerkt, een voorbeeld, dat niet zonder gevaar kan worden gegeven.

Na deze eenige opmerking gaat de R. over tot de behandeling der vijf hoofdpunten: I. *het stelsel van vertegenwoordiging.*

Zij behoeft hier niet stil te staan bij de regtstreeksche verkiezingen voor de Tweede Kamer. Want het blijkt duidelijk uit het verslag, dat, hoezeer het individueel gevoelen van vele leden nog naar eene trapsgewijze verkiezing overhelt, echter de meerderheid, met het oog op de tegenwoordige gesteldheid der maatschappij en de opgewekte verwachtingen, tot het besluit is gekomen dat de regtstreeksche verkiezing noodzakelijk is.

Maar, op welke wijze en uit welke elementen moet de Eerste Kamer worden daargesteld?

De R. heeft met onuitsprekelijk genoegen uit het voorloopig verslag gezien, dat eene splitsing der vertegenwoordiging zoo noodzakelijk is geoordeeld, dat de geheele vernietiging eener Eerste Kamer geen punt van overweging heeft uitgemaakt.

Ook de R. zoekt in die Eerste Kamer een waarborg tegen overijling, eene beperking van hartstogten in onrustige tijden, een bolwerk voor den troon. Maar tevens een krachtigen steun der wet.

De R. meende dat deze onderscheidene bedoelingen konden worden bereikt, door te blijven bij de volkskeuze, maar deze te beperken in dien zin, dat alleen de meest gegoeden van den lande verkiesbaar zouden zijn. Zij erkent gaarne dat, indien een maatstaf ware te vinden van uitstekende verdiensten en kundigheden, het wenschelijk zoude zijn, ook deze hoedanigheden naast den rijkdom te doen vertegenwoordigen. Maar dit acht zij onmogelijk. Zij is beducht, dat men, indien het bekleed hebben van aanzienlijke ambten, tot grondslag wordt aangenomen, van zelf vervalt in de ouden van dagen, aan wie men in het gewone leven wel alle eer moet bewijzen, doch aan wie doorgaans die juiste blik in de behoefte van het oogenblik en vooral van de toekomst wordt ontzegd, welke in hen wordt gevorderd die tot het daarstellen der wetten moeten medewerken. Groote, wetenschappelijke verdiensten zijn voor 's hands niet onder bepaalde categoriën te brengen; en het hooge standpunt van handelaars en fabrikanten is soms zoo tijdelijk en van de openbare aangelegenheden afhankelijk, dat men ook hier die vastheid mist, welke zoozeer gewenscht wordt in de leden eener 1ste Kamer.

De R. heeft inderdaad geene bijzondere voorliefde voor haar stelsel. Zij acht eene Eerste Kamer onontbeerlijk, en wil slechts met de meest mogelijke onpartijdigheid hebben onderzocht, hoe die Kamer op de beste wijze kan worden daargesteld om aan hare roeping te voldoen. Zij erkent, dat eene bloote geldaristocratie haar niet volkomen bevredigt, maar zij schroomt om een ander stelsel aan te nemen, waarbij men op nog meerdere en grootere zwarigheden zal stuiten.

Men acht het voorbeeld in een naburig land, de Senaat, waarop werd gewezen, nog niet zoodanig op de proef gesteld, als voor de beoordeeling van hetgeen hij in hagchelijke oogenblikken zou vermogen, noodzakelijk zou zijn.

De R. meent dat in het algemeen het nut eener Eerste Kamer, meer gelegen is in het voorkomen van kwaad dan in het stichten van goed. Het is hiermede gelegen, als met de zaken dezer aarde: men houdt rekenschap van de

middelen, welke uit daden of instellingen voortvloeijen, maar het kwaad dat door eene goede instelling of door een beleidvol gedrag is voorgekomen, blijft onopgemerkt.

Onderscheidene middelen zijn ook bij de R. in overweging gekomen; want zij erkent dat de Eerste Kamer een eenigzins anderen oorsprong behoorde te hebben dan de Tweede, en vooral uit andere bestanddeelen zamengesteld. Zij heeft gedacht aan het benoemen der Eerste Kamer door de Provinciale Staten zonder beperking van keuze, maar dan zoude het ligt kunnen gebeuren dat de Eerste Kamer in gegoedheid, belang en verdiensten aanmerkelijk achterstond bij de leden van de Tweede.

Men heeft er aan gedacht om een zeker aantal leden, bijv. de helft, te doen kiezen door de Prov. Staten uit de meest belaste ingezetenen der provincie, en de andere helft door den Koning uit een driedubbeltal, Hem aangeboden, 't zij door de Prov. Staten, 't zij door de Tweede Kamer.

Bij dergelijke combinatie zou echter aan de laatstgekozenen, die niet altijd tot de rijksten zouden behooren, want voor hen moest dan geen census gelden, eene schadeloosstelling worden bepaald; doch dus doende verkrijgt men eene Kamer uit twee ongelijke bestanddeelen.

De R. heeft toen eene beperkte keuze behouden uit de meest belaste der onderscheidene provinciën en die opgedragen aan de Provinciale Staten, om zoo doende de Eerste Kamer in wezen en oorsprong van de Tweede te onderscheiden.

Zij meent ook, naar aanleiding van de opmerkingen dezer Kamer, terug te moeten komen op het bepalen van een vasten census, te regelen voor de onderscheidene provinciën en om meer kracht aan deze instelling te geven het getal der leden te moeten vergrooten, en alzoo het voorgestelde art. 4 van het III[de] wets-ontwerp te moeten wijzigen als volgt:

De Eerste Kamer bestaat uit negen en dertig leden.

Zij moeten behooren tot de hoogst aangeslagenen in de rijks-directe belastingen.

Het getal dezer hoogst aangeslagenen, waaruit zij worden gekozen, wordt in elke provincie zoo bepaald, dat op iedere vijfduizend zielen één, die tevens de overige vereischten bezit om lid dezer Kamer te zijn, verkiesbaar is.

Deze overige vereischten zijn dezelfde, welke voor de leden der Tweede Kamer worden gevorderd.

De R. merkt hier nog op dat het getal van 39 is aangenomen omdat dit getal naar de bevolking van de onderscheidene provinciën de beste verhouding oplevert, wordende er nu zoo na mogelijk in elke provincie op de 80,000 zielen één lid der Eerste Kamer gekozen.

II. *De Raad van State.* De R. twijfelt ook, of dit ligchaam wel eene volstrekt noodzakelijke is. Sommigen verlangden zoodanig magtig en invloedrijk collegie. Anderen verwerpen het als belemmerend voor de R. en in strijd met de ministeriele verantwoordelijkheid, en dat er vooral niet aan gedacht moest worden om hier te lande eene administrative regtsmagt in te voeren, welke telkens tot geschillen over bevoegdheid en onbevoegdheid aanleiding geeft, en de gewone regterlijke magt, waaraan men hier te lande zooveel hecht, en in wier uitspraken men met volkomen onderwerping berust, in haar aanzien en in hare werking aanmerkelijk zoude bekorten.

Deze laatste beschouwingen hebben zelfs de overhand gehad: maar desniettemin heeft men gemeend dat een Raad van State, op mindere schaal vooral in het belang des Konings nuttig, ja misschien onontbeerlijk was.

Vooreerst is het niet ondienstig, dat de Koning, alvorens eenigen belangrijken stap te doen, zich inlichting kan bezorgen bij anderen dan zijne Ministers. Maar, ten tweede, zijn er oogenblikken, waarin de koning, zonder Raad van State, in de daad geheel alleen zoude staan. Indien toch, zoo als in eene constitutionnele regering meermalen gebeurt, een geheel Ministerie zijn ontslag vraagt, of de Koning meent het ongevraagd te moeten geven, staat de Koning, zonder Raad van State, geheel alleen.

De bedoeling is daarom niet om den Raad van State tot een magtig en uitgebreid collegie te maken, maar te behouden als een onafhankelijk, adviserend ligchaam, hetwelk in tijds den Koning tegen eenen verkeerden gang van zaken kan waarschuwen, en Hem kan bijstaan als zijne dagelijksche raadslieden hem ontvallen.

Op dezen voet, zal die instelling niet zeer kostbaar zijn, en toch in gewone tijden nuttig werkzaam kunnen wezen om groote gebreken, welke dikwijls een eerste ontwerp aankleven, weg te nemen of te verbeteren; terwijl zij in moeijelijke omstandigheden den Koning nuttig kan op zijde staan.

III. Blijkbaar zijn ten aanzien van *de godsdienst* de bezwaren van de meerderheid der leden slechts betrekkelijk. Zij zoude liever hebben gezien, dat de vrijheid van verkeer tusschen de leeraren en hoofden van kerkgenootschappen bij de Grondwet onaangeroerd ware gebleven; maar acht het nu ook raadzaam daarin te berusten. Er is geen onderwerp, waaromtrent de R. zich ten aanzien van het eenstemmig gevoelen der Kamer met haar, meer verheugt dan op dit punt. De R. hoopt, vertrouwt, ja is bijna overtuigd dat de bevestiging van vrijheid in godsdienst en onderwijs zal leiden tot eene verdraagzaamheid tusschen Staatsburgers, welke door geen dwang kan verkregen worden en ernstig dreigde te worden verstoord.

Het is waar, de Kamer wilde dat vrij verkeer nog aan eenen band hebben gelegd, waarbij elke schrede, gedaan op het staatkundig terrein, reeds van zelve strafbaar zoude zijn. Zoodanige bepaling behoort zeker niet in de Grondwet. Derzelver onbepaaldheid zoude tot de grootste moeijelijkheden bij het daarstellen der strafwet aanleiding geven; maar het ontwerp heeft inderdaad bepaald al wat het bepalen moest, door te zeggen: »behoudens »verantwoordelijkheid volgens de wet." Nu toch moet het burgerlijk regt beslissen zoo iemand door eenige afkondiging mogt benadeeld worden omtrent de schadeloosstelling welke hij daarvoor kan vorderen. Zoo moet het Wetboek van Strafregt beslissen, wanneer strafwaardig òf de Staat òf bijzondere personen zijn aangerand; en de R. moet waken, dat de vrijheid tot geene losbandigheid leide en de kerkgenootschappen zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat.

IV. Het vierde hoofdpunt betreft *het onderwijs*.

Ook ten dezen aanzien is het bezwaar der meerderheid slechts van betrekkelijken aard. Immers zij beaamt het beginsel der vrijheid van onderwijs, behoudens het toezigt der overheid door de wet geregeld en behoudens waarborgen voor bekwaamheid en zedelijkheid. Alleen wenscht de meerderheid dat de aandacht der R. op de openbare lagere scholen gevestigd blijve, zoodanig dat deze nergens ontbreken en door hare goede inrigting en den geest van het daar gegeven onderwijs uitmunten. Zij schijnt dit zelfs zoo ver te willen hebben uitgestrekt, dat het voordurend tot de bijzondere zorg der R. behooren zal, om te waken, dat in iedere gemeente, zonder onderscheid, van overheidswege voldoend openbaar lager onderwijs worde gegeven.

De R. heeft bereids bij de memorie van toelichting te kennen gegeven, dat het openbaar onderwijs van de R. moet uitgaan, en zij behoort te zorgen, dat daartoe voldoende gelegenheid aanwezig zij. Om echter ten dezen aanzien de R. zoodanig aan banden te leggen, dat zelfs geene combinatie van kleine gemeenten zou kunnen plaats hebben, schijnt een al te uitgestrekten last en te grooten band.

Zij meent dat in de daad bij art. 2 van het X[de] wetsontwerp voldaan is aan al hetgeen redelijkerwijze in de Grondwet behoort te worden opgenomen, door te stellen: »dat de inrigting van het openbaar onderwijs door de wet geregeld wordt." Zij maakt echter geene zwarigheid, ter voldoening en tegemoetkoming aan de bezorgdheid der Kamer, in art. 2 de bepaling van art. 224 der Grondwet taalkundig gewijzigd op te nemen:

»Het openbaar onderwijs is een voorwerp van de aanhoudende zorg der R."

V. Ten opzigte eindelijk, in de vijfde plaats, van *het regt* der ingezetenen *tot vereeniging en vergadering*, is er alweder tusschen de R. en de Kamer geen verschil over het beginsel.

De meerderheid der Kamer schijnt alleen eene splitsing te verlangen tusschen de bepalingen die het regt van vereeniging en de zoodanige, die het regt van vergadering betreffen, en schijnt niet te kunnen toegeven, dat, vooral wat het regt van vergadering betreft, de bepaling: »behoudens eene »wet, de uitoefening daarvan regelende in het belang der openbare orde," genoegzame waarborgen zoude opleveren tegen al de ongelegenheden en gevaren die daaruit zouden kunnen voortvloeijen.

Het is niet wel mogelijk hier dit punt te behandelen, zonder te gewagen van hetgeen in het verslag wordt gezegd ten opzigte van art. 15 van het 1[ste] wetsontwerp. Daar schijnt de meerderheid der Kamer te verlangen dat in de Grondwet zelve zou moeten worden opgenomen, dat elke vergadering vreedzaam en zonder wapenen moet plaats hebben, en dat de vergaderingen in de open lucht geheel en al aan policie-verordeningen onderworpen worden.

De R. acht het hoogst gevaarlijk om in de Grondwet eenige bepaalde voorwaarde vast te stellen, vermits daaruit zou kunnen worden afgeleid, dat de wetgever geene andere of meerdere zoude kunnen vaststellen. De R. gelooft integendeel, dat de bepaling, dat alle vergadering ontwapend moet zijn, te veel zoude omvatten, vermits er vergaderingen bestaan en toegelaten worden alleen strekkende om zich in het gebruik van wapenen te oefenen. De R. meent alverder, dat in onderscheidene omstandigheden het erkende regt van vereeniging en vergadering aan veel strenger banden kan worden gelegd, dan hier door de Kamer zijn aangewezen. Het voorschrift bij art. 15 van het 1[ste] wetsontwerp daargesteld, onderwerpt het regt van vereeniging en van vergadering aan alle voorschriften, die de wetgever noodig mogt oordeelen om de uitoefening van dit regt voor het behoud der openbare orde onschadelijk te maken. Met dit voorschrift kunnen in de wet worden opgenomen de voorwaarden door de Kamer aan de hand gegeven, gewijzigd naar den aard en het doel der vereeniging en bijeenkomsten of vergaderingen, naar de omstandigheden en behoeften der plaatsen waar zij zullen gehouden worden, en vooral naar de tijds omstandigheden van vrede of oorlog, in beleg-verklaring en andere. De wet ten dezen aanzien te maken, moet met omzigtigheid worden gesteld, en zelfs de mogelijkheid in het belang der openbare orde overlaten, om, onder de noodige waarborgen voor de vrijheid der ingezetenen, het gegeven regt tijdelijk te schorsen. Dit alles ligt in de woorden: »behoudens eene wet de uitoefening regelende in het belang der openbare orde."

De R., welke er hoogen prijs op stelt, om, onder alle omstandigheden, wettelijke middelen te kunnen aanwenden tot behoud der orde, de eerste behoefte van elke verlichte natie, zoude meenen, dat iedere uitbreiding of inkorting van dit ontwerp òf aan eene billijke vrijheid schadelijk, òf aan wanorde bevorderlijk zoude kunnen zijn.

LEEUWARDEN, 29 Julij.

Met zekerheid kunnen wij berigten, dat de Wel-Edele Achtb. Heer M[r]. J. H. van Boelens aan Z. M. den Koning zijn eervol ontslag heeft verzocht, als Burgemeester dezer stad; alsmede dat om verschillende redenen de Wel-Edele Achtb. Heeren O. P. Waller en H. Bolman, als Wethouders, eenige dagen later een dergelijk verzoek om ontslag aan Z. M. hebben ingediend. (Het *Handelsblad* geeft als oorzaak op de benoeming van den Heer Piekema tot Commissaris van Politie aldaar, die door de Regering niet was voorgedragen).

MAASTRICHT, 29 Julij.

Ten gevolge der instructiën door den Minister Lightenveldt medegebragt, heeft de Gouverneur van Limburg de volgende proclamatie uitgevaardigd:

»De Gouverneur van het Hertogdom Limburg brengt ter kennisse van de

inwoners dezer provincie, overeenkomstig de bevelen, welke hij van Regeringswege ontvangen heeft:

»Dat een besluit, den 19den Julij 1848, door de nationale vergadering van Frankfort genomen, bij velen het denkbeeld heeft doen ontstaan, dat de scheiding van het Hertogdom van Nederland eene uitgemaakte en erkende zaak is;

»Dat een dergelijk denkbeeld ten gevolge kan hebben stoornis der rust en miskenning van het wettig gezag;

»Dat Z. M. de Koning der Nederlanden, zoo door de Grondwet als door zijn eed en door de tractaten, verpligt is, Limburg overeenkomstig de wetten van het land te besturen, en de onschendbaarheid van het grondgebied des Koningsrijks te handhaven;

»Dat de wettige toestand van Limburg, welke reeds gedurende 8 achtereenvolgende jaren bestaan heeft en algemeen erkend is geworden, kan noch mag ophouden dan met toestemming des Konings en goedkeuring der wetgevende magt.

»*Limburgers!* Uit dien staat van zaken vloeit voort, dat het wettig gezag des Konings moet zijn en blijven geëerbiedigd.

»Blijft dus rustig, onderwerpt u aan de orde en aan de wet. Het welbegrepen belang en het heil van Limburg vorderen zulks.

»Onlusten en geweld hebben nooit tot heil van een land of eene stad gestrekt, doch steeds tot verderf en talloze rampen geleid.

»Wacht, dien ten gevolge, kalm en rustig, en met het oog op de bestaande tractaten, dat de toekomst door de Doorluchtige partijen geregeld zij, en zijt gereed u tegen elken gewelddadigen aanval te verzetten, waaraan de personen, de eigendommen of wettige overheden mogten blootgesteld zijn.

»Ofschoon de gestrengste krijgstucht in acht nemende, zal de militaire magt van den Staat elke inbreuk op de orde en rust, evenzeer als elken aanval op het wettig gezag, krachtdadig weten te bedwingen. Hare roeping is niet den krijg in deze streken te brengen, maar alleen de kracht der wet en uw aller veiligheid te doen eerbiedigen."

Ook de Kamer van Koophandel en Fabrieken alhier heeft een adres aan Z. M. gezonden, om hem dringend te verzoeken, niet te berusten in het besluit van de Frankforter vergadering.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 29 Julij.

Telegraphische berigten omtrent het uitbarsten van een opstand in Ierland, zijn gebleken valsch te zijn geweest. Te Dublin en ook in de Graafschappen was het gisteren avond nog rustig. De policie heeft te Dublin op de drukkerij van het dagblad *the Nation* eenen inval gedaan, elf werklieden gevangen genomen en op al de papieren in het bureau beslag gelegd. Er zijn belooningen van 500—300 £ uitgeloofd voor de gevangenneming van Smith O'Brien, Meagher, Dillon en Doheny. De clubs te Cork, te Carrick en Suir nemen toe in tal en magt. Te Waterford ligt een oorlogsstoomboot met geladen geschut naar de stad gerigt, gereed, en bovendien is er een troepenkamp gevestigd, waartoe de plaats met geweld in bezit is genomen.

De Lord-Luitenant Graaf Clarendon heeft zijne gemalin en kinderen naar Londen gezonden, uit vrees voor oproer te Dublin. Voorts neemt men alle mogelijke maatregelen van voorzorg, houdt kabinetsraden en neemt volksleiders gevangen; doch zal het opgewonden volk met dat al, moeilijk op den duur kunnen bedwingen, dat van dag tot dag dreigender houding aanneemt en de toestand van Ierland meer en meer zeer bedenkelijk maakt.

FRANKRIJK.

PARIJS, 30 Julij.

De Nationale Vergadering heeft het besluit der Regering van 20 Maart, betreffende de instelling van tontines enz. nietig verklaard en bepaald, dat de bij dat besluit reeds gestorte gelden in 5 pCt. renten zullen teruggegeven worden. Verder is het crediet van 5,500,000 fr. goedgestemd voor de mobiele garde gedurende de dienst van 1848.

— Weleron is een Generaal, Duvesme, aan zijne wonden in Junij bekomen, overleden.

— Men zegt dat de Nationale Vergadering den 25sten Augustus voor eene maand vacantie zou nemen.

— Van de 15 bureaux der Commissie van constitutie hebben zich 14 voor ééne Kamer verklaard.

— In de kazerne van Rueil is een vreeselijk ongeluk gebeurd. Bij de komst van een bataillon was een 1200-tal matrassen op de plaats gelegd en door eene noodlottige omstandigheid, hoe weet men niet, ontstond er brand in die tot de ziekenzaal oversloeg en vijf soldaten geheel tot asch verbrandde. Ook de stal geraakte in brand en kostte aan twaalf paarden het leven.

— Men zegt dat, op eenige weinige uitzonderingen na, van wege de Regering eene algemeene amnestie zal worden uitgeschreven, ten behoeve der gevangenen ter zake van het jongste oproer. Hun geheel getal bedraagt thans 9179.

— De beraadslagingen over het ontwerp nopens de clubs is ten einde gebragt. — Het is met eene meerderheid van 629 tegen 100 stemmen goedgekeurd. — Een lid heeft aangemerkt, dat, onder zoodanige wet, het voortaan moeijelijker dan onder de vorige Regering zal zijn, een banket tot stand te brengen.

ITALIË.

ROME, 20 Julij.

Het antwoord van den Paus op het adres van de Kamer van Afgevaardigden heeft deze stad in gisting gebragt, men bedreigt hem, zich aan Karel Albert te zullen aansluiten. Twee renboden zijn naar Romagna vertrokken, om zich omtrent den geest der bevolking dier provincie te vergewissen.

— De Minister Mamiani heeft eene circulaire uitgevaardigd, waarbij de overheden worden uitgenoodigd, de nationale garde te hulp te komen en het geregelde leger door eene nieuwe ligting van Karabiniers en soldaten aan te vullen. Elke opstand moet voorgekomen en onderdrukt worden; en de van laauwheid beschuldigde overheden zullen dadelijk voor het Ministerie ter verantwoording worden geroepen.

— Ten gevolge der bezetting van Ferrara, zou de Paus van zijne vredelievende plannen hebben afgezien en zich aan de oorlogsgezinde partij aangesloten.

— De vier Legatiën en een gedeelte der Marken zijn tegen het gezag van den Paus opgestaan en wel uit hoofde van den geest van achteruitgang, welken men in het antwoord van den Paus op het adres der Afgevaardigden opmerkt. Men beraadslaagde in de Legatiën over de partij, welke men te kiezen had; sommigen waren voor de onmiddelijke aansluiting aan het Koningrijk van Opper-Italië, anderen weder voor eene vereeniging met Toscane. Eindelijk zou men overgegaan zijn tot het benoemen van eene voorloopige regering, die zich vóór alles zou bezig houden met al hetgeen den oorlog betreft en handelende geheel onafhankelijk van Rome. De regering, die haren zetel te Bologna hebben zal, is onder voorzitting van den Graaf Bianchi; de HH. Antonini en Canuti zijn er leden van. — Indien dit berigt zich bevestigt, dan is de eerste stap geschied tot een algeheelen afval der Legatiën van den H. Stoel.

— Een buitengewoon berigt te Parijs ontvangen meldt, dat er in alle steden van den Kerkelijken Staat petitiën geteekend werden, waarbij de tusschenkomst van Frankrijk wordt verzocht.

— De tijdingen uit Lombardye zijn gunstig voor de zaak der Italiaansche vrijheid. Het Oostenrijksche garnizoen van Verona, een uitval beproefd hebbende, is teruggeslagen en heeft 3600 man zoo aan gevangenen als gedooden en gewonden verloren. Een andere uitval der Oostenrijkers uit Mantua is niet gelukkiger geweest, daar moeten 7000 Oostenrijkers door 4000 Romeinen, Toskaners en Napolitanen teruggeslagen zijn. Eindelijk hebben de Piemontezen een legerkorps van 17,000 man Oostenrijkers geslagen, die het garnizoen van Verona te hulp wilden komen. Daarentegen zijn de Italianen, door de Oostenrijkers nabij Villa Franca gedurende den nacht, verslagen en tot voor Pechiera teruggedreven. Op den 19den zou Verona gebombardeerd worden.

— De *Gazette Nationale Suisse* van den 28sten meldt, dat berigten uit Milaan van den 27sten te kennen geven, dat er eindelijk tusschen de Oostenrijksche en Italiaansche troepen een groote slag was geleverd, de eerste verslagen waren en vele gevangenen enz. hadden verloren. De slag zou hebben plaats gehad tusschen Villa Franca en Verona, doch de nadere bijzonderheden ontbreken nog.

— Berigten uit Rome van den 22sten, te Parijs door buitengewone gelegenheid ontvangen, melden, dat het volk en de Kamer der Vertegenwoordigers eene voorloopige regering hadden aangesteld, daar het den Paus niet meer gelukt was een nieuw Ministerie bijeen te brengen.

— Te Genua zijn eenige Jesuiten, die uit Sardinië kwamen en veel geld bij zich hadden, gevangen genomen. Er heerschte in die stad den 23sten eene sterke gisting.

PRUISSEN.

BERLIJN, 28 Julij.

De Minister van Buitenlandsche Zaken heeft bekend gemaakt, dat de onderhandelingen over den wapenstilstand met Denemarken die den 25sten is opgeheven, geheel waren afgebroken. Er waren door de Denen sedert wederom schepen genomen.

LUXEMBURG.

26 Julij.

De nieuwe constitutie zal met 1°. Augustus en de wet op de regterlijke organisatie met 1°. October worden ingevoerd.

— Bij besluit van den 21sten dezer is met 1°. Augustus eervol ontslag verleend aan den Heer de la Fontaine, Gouverneur van het Groothertogdom; aan de Heeren Ulveling, Pescatore en Simins, regeringsraden, en aan den Heer Jurion, Secretaris-Generaal der Stenden en van den Regeringsraad.

HONGARYE.

PESTH, 21 Julij.

De Kamer van Afgevaardigden heeft besloten om 50,000 man tot versterking van het Oostenrijksche leger in Italië te zenden. Dit besluit heeft veel opzien gebaard, omdat de Kamer weinige dagen geleden nog geheel anders dacht en zelfs verlangde dat de Hongaren, die nu in Italië zijn, zouden teruggeroepen worden. Ondertusschen zullen de zaken van Italië misschien al lang beslist wezen, voor dat zulk een corps vertrekken zal.

FRANKFORT.

29 Julij.

In het Duitsch Parlement is door een Oostenrijksch Afgevaardigde het voorstel gedaan tot afschaffing van den ongehuwden staat der Roomsche geestelijken, hetgeen door 100 medeleden onderteekend is.

— Eergisteren is het over het Poolsche vraagstuk tot eene beslissing gekomen. Een voorstel van de hevige liberalen, dat deze aangelegenheid aan het oordeel van een algemeen congres, tot het herstel van het aloude Polen, zou worden onderworpen, is met 333 tegen 139 stemmen verworpen, en daarop is, na het afwijzen van nog andere voordragten van die zijde, met 342 tegen 31 stemmen, het beginsel aangenomen, dat een deel van Posen, als behoorende tot Duitschland, zal worden erkend, en dat de Posensche Afgevaardigden in het Parlement zullen worden toegelaten. De voorloopige grensscheiding is almede goedgekeurd. Na het afwijzen van het eerste voorstel, hebben de hevige liberalen zich meestal van de stemming onthouden. Ten slotte hebben zij daaraan weder deel genomen, toen het voorstel in omvraag werd opgebragt: „dat het Duitsche Parlement zou verklaren, de verdeeling van Polen als een smadelijk onregt te beschouwen, en dat het Duitsche volk zich verpligt rekent, mede te werken tot het herstellen der zelfstandigheid van dat land.” Na eene zeer onstuimige beraadslaging, waaraan de hevige liberalen geen gering deel namen, is ook dit voorstel, is 333 tegen 101 stemmen, verworpen.

[Tot de verwerping van het voorstel omtrent Polens herstel, schijnt te hebben bijgedragen, de rondgaande brief van den Russischen Minister, Graaf van Nesselrode, aan de Russische Gezantschappen in Duitschland en elders ter openlegging van Ruslands gezindheid bij den geschokten toestand van Europa. Van dit belangrijk stuk 't welk wij uit hoofde van het uitgebreid verslag over de herziening onzer Grondwet, thans niet konden plaatsen, zullen wij in ons volgend nommer het hoofdzakelijke mededeelen.]

205ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Trekking der Vijfde Klasse.

5de Trekking. N°. 18259 een prijs van *f* 1,500. N°s. 16972 en 4717, ieder een prijs van *f* 1000.

6de » N°s. 1217, 4630, 5008 en 12191, ieder een prijs van *f* 1000.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd: F. G. FRENTZEN, *van Aken*,

LEYDEN, MET

1 Augustus 1848. C. H. BERTRAND.

UTRECHT, 28 Julij 1848. Mijne geliefde Echtgenoot A. M. A. RAS, beviel heden voorspoedig van een ZOON.

J. H. SCHOLTEN.

Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER, M. BACKER, geliefde Echtgenoot van

W. POTTUM.

LEYDEN, 30 Julij 1848.

Heden beviel van eenen welgeschapen ZOON, H. A. HEIJE, geliefde Echtgenoot van

LEYDEN, 31 Julij 1848. H. N. VAN HAANSBERGEN.

Eenige Kennisgeving.

Heden overleed de Edel Groot Achtbare Heer LEENDERT KALKOVEN, *Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw*, *Lid der Staten van Zuid-Holland*, *Hoofd-Ingeland van Rhynland*, ruim 52-jaren *Burgemeester en Secretaris van Oudshoorn en den Gnephoek*, *enz.* in den ouderdom van 80 jaren en 6 maanden.

OUDSHOORN, 27 Julij 1848.

Eenige Kennisgeving.

Op begeerte van den Overledene zullen er geene uiterlijke teekenen van Rouw worden gedragen.

Heden overleed tot onze droefheid, onze geliefde Vader en Behuwd-Vader DIRK VERBOOM, in leven *oud Marktschipper van deze Stad op Leyden*, in den ouderdom van ruim 83½ jaren.

J. VERBOOM, Dz.

SCHIEDAM, A. VERBOOM,

29 Julij 1848. CATH. VERBOOM,

Eenige Kennisgeving. VAN GULIK.

MAATSCHAPPIJ VOOR TOONKUNST TE LEYDEN.

Ouders of Voogden, verlangende Kinderen als **Leerlingen der Muziekschool** te doen opnemen, of niet langer het Onderwijs te doen bijwonen, gelieven zich aan te melden vóór den 6den dezer bij

Leyden, den Commissaris-Secretaris der Maatschappij,

1 *Augustus* 1848. REEMANS.

De Ondergeteekende maakt zijne geëerde begunstigers bekend, dat hij zijne **Horologiemakers-Affaire** verplaatst heeft van de Paardensteeg naar de Aalmarkt Wijk IV N°. 100. Beveelt zich ophieuw aan in H. Ed. gunst, belovende voortdurend eene prompte en civiele bediening.

A. VAN DER WAAG Az.

Ik heb de eer ter kennis te brengen, dat ik eene

STEENDRUKKERIJ

geopend heb, die op zoodanigen voet is ingerigt, dat ik in staat ben zoowel **Pracht-Plaatwerken** en **Portretten**, als dagelijksch **Kantoorwerk** enz. enz. te leveren.

Mijne nieuwe onderneming beveel ik in de attentie mijner geëerde Stadgenooten, met de uitnoodiging om zich bij voorkomende gelegenheid omtrent de billijkheid mijner prijzen bij mij te komen informeren.

Niets zal ik onbeproefd laten om mij vertrouwen en protectie waardig te maken.

P. W. M. TRAP,

Nieuwen Rijn bij de Kraaijerstraat, Wijk VII N°. 3.

DAGUERREOTYPE TOESTELLEN VOOR HEEREN LIEFHEBBERS.

M. MACHIELSE, *Hoogewoerd* Wijk III N°. 418. verwittigt het geëerde Publiek dat hij zich alhier heeft gevestigd, tot het maken van genoemde PORTRETTEN en DAGUERREOTYPE.

DAGUERREOTYPE PORTRETTEN, GROEPEN & ENZ.

EEN PACHTER TE SUSSEX.

Een Pachter te Sussex en de **Pillen en Zalf van Holloway.** Brief aan Professor HOLLOWAY, gedateerd Rivers pachthoeve te *Ardingley in Sussex*, 12 Jan. 1846. „Mijnheer, van over 3 jaren had ik een kwaad been, en was zonder de minste beterschap onder behandeling van verschillende Doctoren, doch ben door het gebruik van uwe **Pillen en Zalf**, tot verwondering van mijne vrienden en buren, geheel hersteld, en mijne gezondheid, die vroeger niet te best was, is nu uitmuntend, zoodat ik tegenwoordig het zware werk van een boer in Sussex verrigten kan.”

(was get.) THOMAS TRESTER.

Te bekomen alhier bij J. REIDINGER, *Kamerbehanger*, Breedestraat schuins over het Stadhuis; bij F. E. VAN SANTEN KOLFF, te *Rotterdam*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 31 JULIJ.

			Laagst koers.	Hoogst koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	43	$43\frac{1}{8}$	$43\frac{1}{8}$
Dito Certificaten	» 3	»	$50\frac{7}{8}$	$50\frac{7}{8}$	$50\frac{7}{8}$
Dito dito	» 4	»	$67\frac{1}{2}$	$68\frac{1}{8}$	$67\frac{3}{4}$
O. I. Leening	» 4	»	$66\frac{1}{2}$		
Amortisatie Syndicaat	» $3\frac{1}{2}$	»	$66\frac{3}{8}$		
Handel-Maatschappij	» $4\frac{1}{2}$	»			
Haarlemmermeer	» 5	»			
Aandeelen Rijn-Spoorweg	» $4\frac{1}{2}$	»	$71\frac{1}{4}$		
Aand. Holl. Spoorweg Maats.					
BELGIE, Certificaten	» $2\frac{1}{2}$	»			
Dito Dito	» $2\frac{1}{2}$	»			
Dito, bij ROTHSCHILD	» $2\frac{1}{2}$	»	$35\frac{1}{2}$		
SPANJE, Leen. bij Ardoin van 85 £	» 5	»	$8\frac{5}{16}$	$8\frac{3}{8}$	$8\frac{3}{8}$
Dito dito Onbep. Stukken	» 5	»	$7\frac{5}{8}$	$7\frac{5}{8}$	
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3	»	$16\frac{11}{16}$	$16\frac{3}{4}$	$16\frac{3}{4}$
Coupons Ardoins			$5\frac{5}{8}$	$5\frac{11}{16}$	
PORTUGAL, te Londen	» 3	»	$16\frac{3}{4}$		
Dito dito	» 4	»	$17\frac{1}{4}$		
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5	»	$95\frac{7}{8}$	96	96
Dito dito 1828 en 1829	» 5	»	$96\frac{1}{4}$		
Cert. bij dito 1831 en 1833	» 5	»	$83\frac{1}{2}$	$83\frac{5}{8}$	
Dito bij HOPE	» 4	»	$74\frac{5}{16}$	$74\frac{1}{2}$	
Dito bij STIEGLITZ & C°.	» 4	»	$73\frac{1}{2}$	$73\frac{1}{4}$	
Certificaten te Hamburg	» 5	»	86		
Inschrijving in Assign.	» 6	»			
Certificaten van Dito	» 6	»	$55\frac{1}{2}$		
POLEN, Certificaten	» 4	»	57	$57\frac{1}{4}$	
Dito Aandeelen met Loting	fl. 300	*f*			
Dito dito	» 500	»	110		
PRUISSEN, Loten van 50 R.	» »	»			
OOSTENRIJK, Oblig. Weener Bank	» 5	pCt.			
Idem	» 4	»			
Oblig. Metalliek	» 5	»	$58\frac{1}{2}$	59	59
Idem	» $2\frac{1}{2}$	»	31	$31\frac{1}{4}$	$31\frac{1}{16}$
Aandeelen 20 Mei 1834	*f* 500	*f*			
Idem 1 April 1839	*f* 250	*f*			
NAPELS, Certif. bij Lam. en Bouw.	à 5	pCt.			
BRAZILIE	» 5	»	$71\frac{1}{2}$	$71\frac{1}{2}$	
MEXICO	» 5	»	$16\frac{1}{2}$		
AMERIKA	» 6	»			
Dito Bankactiën			$2\frac{1}{16}$	$2\frac{3}{16}$	$2\frac{1}{16}$
GRIEKENLAND	» 5	»			
VENEZUELA	» $2\frac{1}{2}$	»	$14\frac{1}{4}$		

Koers van het Geld: Prolongatie $2\frac{1}{2}$ pCt. Beleening $2\frac{1}{2}$ pCt. Wissel-Disconto 3 pCt.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.